

КРИЖАНІВСЬКИЙ ЄВСТАХІЙ ІВАНОВИЧ

**Ректор Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
Доктор технічних наук, професор, повний кавалер ордена «За заслуги»,
академік Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки
України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки**

Народився 15 серпня 1948 р. в с. Побережжя на Івано-Франківщині у селянській родині. Батьки, Іван Миколайович та Анна Євстахіївна, прищепили синові любов до рідної землі, що надихає його упродовж життя до розбудови рідного краю, своєї Батьківщини. Ще у шкільні роки в хлопця з'явилася зацікавленість математичними науками, а допитливість згодом переросла у жагу до знань та досліджень. Розвивати раціональне мислення непересічному учню допоміг талановитий вчитель математики Т. А. Чеверда. Вже тоді Євстахій здобував перші перемоги на олімпіадах з математики. Але вирішальним для вибору майбутньої професії інженера-механіка стало захоплення хлопця металом у батьківській кузні. Тут гартувався й характер юнака, що згодом допоміг йому досягти вагомих успіхів у галузі науки і техніки. Він почав замислюватися над оптимізацією процесів, шукав відповіді у позашкільних джерелах знань — наукових журналах. Таке дитяче захоплення привело Є. І. Крижанівського до лав студентів механічного факультету Івано-Франківського інституту нафти і газу, який він успішно закінчив за спеціальністю «Машини та обладнання нафтових і газових промислів».

Вроджена допитливість та бажання розкривати суть явищ спонукали наполегливого студента займатися науковою діяльністю. Його науковий доробок не залишився непоміченим: він отримав пропозицію працювати у стінах альма-матер.

Кар'єра майбутнього ректора розпочалася із посади інженера науково-дослідного сектору. Закінчив аспірантуру при Фізико-механічному інституті ім. Г. В. Карпенка НАН України за спеціальністю «Матеріалознавство в машинобудуванні». В 1980 р. захистив кандидатську дисертацію, а в 1990 р. — докторську. З 1992 р. — професор. У 1993 р. обраний на посаду

ректора Івано-Франківського інституту нафти і газу, за сумісництвом працював завідувачем єдиної в Україні кафедри нафтогазового обладнання (до 2014 р.). Вже через рік забезпечив успішну акредитацію ВНЗ за найвищим, IV рівнем зі статусом державного технічного університету, а згодом, у 2001 р., — і присвоєння статусу національного (Указ Президента України від 7 серпня 2001 р. № 591/2001). Університет одним із перших в Україні став учасником експерименту щодо приєднання до Болонського процесу, в якому підготовка спеціалістів здійснюється за визнаними світовою громадськістю освітньо-кваліфікаційними рівнями: «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр». Він постійно працював над підвищенням освітнього іміджу університету.

Новий ректор розпочав зміцнення матеріально-технічної бази університету, сприяв відкриттю науково-дослідних лабораторій, поглибленню співпраці з великими виробничими підприємствами України та світу.

Велику увагу ректор приділяє налагоджуванню міжнародних контактів, результатом яких стало підписання низки міжнародних договорів про співробітництво, спільні проекти та навчальні програми.

З його ініціативи на базі університету створено Центр Міжнародної сертифікації.

За словами ректора, на часі головним завданням університету є здобуття статусу дослідницького: «Ми поставили перед собою амбітне завдання, щоб загалом університет піднявся на найвищу сходинку. Сьогодні ми працюємо над важливою проблемою гарантування енергетичної безпеки держави через збільшення власного видобутку нафти і газу».

Є. І. Крижанівський — відомий вчений у галузі матеріалознавства, міцності і довговічності нафтогазового обладнання, конструкцій і споруд: бурових колон, морських платформ, бурових установок, промислових

та магістральних нафтогазопроводів. Досягнення на ниві наукових досліджень дозволили Євстахію Івановичу створити та очолити наукову школу — «Матеріалознавство, міцність та надійність машин і обладнання нафтогазового комплексу», виховати плеяду учнів та послідовників.

Під його керівництвом захищено 14 докторських і 19 кандидатських дисертацій. Видано 444 наукові праці, в тому числі 22 книги, з яких вісім монографій, створено понад 80 винаходів. Роботи Є. І. Крижанівського, присвячені дослідженню властивостей і поведінки матеріалів нафтогазового обладнання довготривалої експлуатації у складних умовах — високих статичних і циклічних навантажень при контакті з агресивними середовищами у широкому температурному діапазоні з урахуванням деградації, розробці методів дослідження, прогнозування і підвищення довговічності для забезпечення безаварійної експлуатації конструкцій і споруд у процесі видобування і транспортування нафти і газу.

Євстахій Іванович розробив комплекс методів досліджень напружено-деформованого стану, корозії та корозійно-втомної довговічності труб буринних колон та нафтогазопроводів, які вирізняються високою інформативністю. Для підвищення довговічності буринних колон він запропонував і комплексно дослідив технологічні методи зміцнення: поверхневе пластичне деформування, об'ємну та поверхневу термічну обробку, різні види хіміко-термічних обробок. Є. І. Крижанівський створив високоміцні конструкції з'єднань елементів буринних колон, в яких мінімізовано вплив концентрації напружень і реалізовано ефект малонавантажності краю з'єднаних деталей; у процесі дослідження морських нафтогазових платформ систематизував загальні вимоги для їх розрахунку і визначення навантажності від дії хвиль, підводних течій, льодового навантаження та інших впливів. Особливу увагу зосередив на дослідженні корозійно-механічної деградації нафтогазопроводів за їх складної експлуатації — у глибоководних морських та зсувонебезпечних гірських умовах.

Чималий доробок Євстахія Івановича як вченого-винахідника — 83 винаходи, 24 з яких захищені авторськими свідоцтвами СРСР, патентами України та Росії.

Є головним редактором журналів «Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ», «Нафтогазова енергетика», «Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу», «Journal of Hydrocarbon Power Engineering», членом редколегії журналу «Нафтова і газова промисловість».

За особистий внесок у розвиток наукових досліджень, широке впровадження їх результатів у нафтогазову галузь, а також за вагомий досягнення при підготовці фахівців і організацію їх міжнародної сертифікації Є. І. Крижанівський удостоєний багатьох державних нагород і відзнак, найвагоміші з яких: орден «За заслуги» трьох ступенів (1997, 1999, 2007), Грамота Президента України (2000), звання «Відмінник освіти України» і «Почесний розвідник надр» (1997), медаль «За заслуги у розвідці надр», почесні звання «Заслужений працівник Укргазпрому» (1998) і «Заслужений діяч науки і техніки України» (2002), Почесна

грамота Верховної Ради України та відзнака НАК «Нафтогаз України» I ступеня (2003), золота медаль Папи Римського, медалі В. І. Луцицького, В. Рентгена та П. О. Капіци. За роботу «Розробка і впровадження високоефективних технологій видобування та постачання газу для підвищення енергетичної безпеки держави», в якій вагоме місце займає міцність і довговічність обладнання, що забезпечує реалізацію названих технологій, Євстахію Івановичу в 2006 р. присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки.

Понад десять років тому з ініціативи Є. І. Крижанівського було укладено перші угоди та започатковано успішну співпрацю між Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу та Краківською гірничо-металургійною академією ім. С. Сташца (AGH).

Ректорові Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, професору Євстахію Крижанівському присвоїли звання «Почесний консул Краківської гірничо-металургійної академії ім. С. Сташца». Цей титул — високе визнання партнерства між двома ВНЗ і великої ролі керівника ІФНТУНГ у розвитку добросусідських відносин між країнами. Також Є. І. Крижанівський є почесним доктором університету Норд м. Бая-Маре (Румунія).

6 березня 2015 р. відбулося засідання Загальних зборів НАН України, на якому ректора Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, професора Є. І. Крижанівського було обрано дійсним членом академії за відділенням «Фізико-технічні проблеми матеріалознавства» з присвоєнням звання академіка. Обрання до такої високої когорти українських вчених засвідчило його вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки.

Його вміння мислити перспективно та вболівання за свою справу в такий непростий для України час втілилося у нову наукову програму університету — «Науково-організаційні засади нарощування видобутку вітчизняних нафти й газу та диверсифікація постачання енергетичних ресурсів для підвищення енергетичної безпеки України».

Сьогодні, у світі якісної трансформації індустріального суспільства в постіндустріальне, коли стрімко розвиваються інформаційні та нанотехнології, створюються нові, унікальні матеріали, ключовим інструментом суспільних змін є наука. Престижність будь-якого університету, його привабливість залежать саме від результатів наукової діяльності. В умовах тотальної критики вітчизняної освіти та науки Євстахій Іванович відстоює думку, що потенціал українських науковців є дуже високим, а роботи за участю 20 працівників очолюваного ним університету були удостоєні найвищої нагороди в Україні — Державної премії в галузі науки і техніки.

Про великий авторитет Є. І. Крижанівського серед українського політикуму та перших осіб держави свідчить візит до університету в межах робочої поїздки на Прикарпаття у жовтні 2015 р. Президента України Петра Порошенка, який у промові зазначив, що Україна стане енергетично незалежною, відновить нафтогазову галузь, і тут він покладається на вчених, які працюють в університеті.